

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

21. prosince 2023*

Obsah

I.	Právní rámec	4
A.	Stanovy UEFA	4
B.	Předpisy UEFA a URBSFA týkající se „domácích hráčů“	4
1.	Předpisy UEFA	4
2.	Předpisy URBSFA	5
II.	Skutkový stav v původním řízení a předběžné otázky	7
III.	K přípustnosti	9
A.	K procesním podmínkám přijetí předkládacího rozhodnutí	9
B.	K obsahu předkládacího rozhodnutí	10
C.	K realitě sporu a relevanci otázek položených Soudnímu dvoru	11
D.	K přeshraničnímu rozměru sporu v původním řízení	11
IV.	K předběžným otázkám	12
A.	Úvodní poznámky	13
1.	K předmětu sporu v původním řízení	13
2.	K použitelnosti unijního práva na sport a činnosti sportovních asociací	13
3.	K článku 165 SFEU	15
B.	K předběžným otázkám v rozsahu, v němž se týkají článku 101 SFEU	17
1.	K výkladu čl. 101 odst. 1 SFEU	17

* Původní jazyk: francouzština.

a)	K existenci „rozhodnutí sdružení podniků“	17
b)	K ovlivnění obchodu mezi členskými státy	18
c)	K pojmu „jednání, jehož ‚účelem‘ nebo ‚důsledkem‘ je narušení hospodářské soutěže“, a k tomu, čím se takové jednání vyznačuje	18
1)	K tomu, čím se vyznačuje jednání, jehož „účelem“ je vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž	19
2)	K tomu, čím se vyznačuje jednání, jehož „důsledkem“ je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže	21
3)	Ke kvalifikaci pravidel, která ukládají klubům povinnost minimální kvóty „domácích“ hráčů ve svých týmech, jako rozhodnutí sdružení podniků, jehož „účelem“ nebo „důsledkem“ je omezit hospodářskou soutěž	21
d)	K možnosti považovat určitá konkrétní jednání za jednání, na která se nevztahuje čl. 101 odst. 1 SFEU	23
2.	K výkladu čl. 101 odst. 3 SFEU	24
C.	K předběžným otázkám v rozsahu, v němž se týkají článku 45 SFEU	28
1.	K existenci nepřímé diskriminace nebo překážky volného pohybu pracovníků	28
2.	K existenci případného odůvodnění	29
V.	K nákladům řízení	31

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Vnitřní trh – Předpisy stanovené mezinárodními a národními sportovními asociacemi – Profesionální fotbal – Soukromoprávní entity s regulační, kontrolní a sankční pravomocí – Pravidla ukládající profesionálním fotbalovým klubům povinnost využívat minimální počet ‚domácích‘ hráčů – Článek 101 odst. 1 SFEU – Rozhodnutí sdružení podniků porušující hospodářskou soutěž – Pojmy protisoutěžní ‚z hlediska účelu‘ a ‚z hlediska důsledku‘ – Výjimka na základě č. 101 odst. 3 SFEU – Podmínky – Článek 45 SFEU – Nepřímá diskriminace na základě státní příslušnosti – Překážka volného pohybu pracovníků – Odůvodnění – Podmínky – Důkazní břemeno“

Ve věci C-680/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofonní soud prvního stupně v Bruselu, Belgie) ze dne 15. října 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 11. listopadu 2021, v řízení

UL,

SA Royal Antwerp Football Club

proti

Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA),

za účasti:

Union des associations européennes de football (UEFA),

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení: K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, A. Arabadžev, K. Jürimäe, C. Lycourgos a O. Spineanu-Matei, předsedové senátů, M. Safjan, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, J. Passer (zpravodaj), M. L. Arastey Sahún a M. Gavalec, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: M. Krausenböck, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. listopadu 2022,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za UL: J.-L. Dupont, S. Engelen, M. Hissel a F. Stockart, avocats,
- za SA Royal Antwerp Football Club: J.-L. Dupont, M. Hissel a F. Stockart, avocats,
- za Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA): N. Cariat, E. Matthys a A. Stévenart, avocats,
- za Union des associations européennes de football (UEFA): B. Keane, D. Slater a D. Waelbroeck, avocats,
- za belgickou vládu: P. Cottin, J.-C. Halleux, C. Pochet a L. Van den Broeck, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu: K. Boskovits, jako zmocněnec,
- za polskou vládu: B. Majczyna, A. Kramarczyk-Szaładzińska a M. Wiącek, jako zmocněnci,
- za portugalskou vládu: P. Barros da Costa, R. Capaz Coelho a C. Chambel Alves, jako zmocněnci,
- za rumunskou vládu: L.-E. Bațagoi, E. Gane, L. Lițu a A. Rotăreanu, jako zmocněnkyně,
- za švédskou vládu: H. Eklinder, J. Lundberg, C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev a O. Simonsson, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: S. Baches Opi, B.-R. Killmann, D. Martin a G. Meessen, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 9. března 2023,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 45 a 101 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena ve sporu mezi UL a SA Royal Antwerp Football Club (dále jen „Royal Antwerp“) na straně jedné a Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA) na straně druhé, který se týká návrhu na zrušení rozhodčího nálezu, kterým byla odmítnuta jako částečně nepřipustná a zamítnuta jako částečně neopodstatněná žaloba na neplatnost a náhradu škody podaná UL a Royal Antwerp proti Unii evropských fotbalových asociací (UEFA) a URBSFA.

I. Právní rámec

A. Stanovy UEFA

- 3 UEFA je soukromoprávní sdružení se sídlem ve Švýcarsku. Podle článku 2 jeho stanov, ve znění přijatém v roce 2021 (dále jen „stanovy UEFA“), je jeho cílem zejména „řešit všechny záležitosti týkající se evropského fotbalu“, „dohlížet na rozvoj fotbalu v Evropě ve všech jeho formách a kontrolovat jej“ a „připravovat a organizovat mezinárodní fotbalové soutěže a turnaje ve všech jeho formách na evropské úrovni“.
- 4 V souladu s článkem 5 stanov UEFA se členem UEFA může stát každá asociace, která je založena v evropské zemi uznané většinou členů Organizace spojených národů (OSN) jako nezávislý stát a je odpovědná za organizaci fotbalu v této zemi. Podle článku 7a těchto stanov z tohoto členství vyplývá povinnost dotčených asociací dodržovat zejména stanovy, nařízení a rozhodnutí UEFA a zajistit, aby je v zemi, v níž působí, dodržovaly jim podřízené profesionální ligy, jakož i kluby a hráči. V praxi je v současné době členy UEFA více než 50 národních fotbalových asociací.
- 5 Podle článků 11 a 12 uvedených stanov jsou orgány UEFA tvořeny zejména „nejvyšším orgánem“ nazvaným „Kongres“ a „Výkonným výborem“.

B. Předpisy UEFA a URBSFA týkající se „domácích hráčů“

1. Předpisy UEFA

- 6 Dne 2. února 2005 přijal Výkonný výbor UEFA pravidla, ukládající profesionálním fotbalovým klubům účastnícím se mezinárodních klubových fotbalových soutěží organizovaných UEFA povinnost zapsat na zápasovou soupisku maximální počet 25 hráčů, mezi nimiž musel být určitý minimální počet hráčů kvalifikovaných jako „domácí hráči“ a definovaných jako hráči, kteří byli ve věku 15 až 21 let po dobu nejméně tří let připravováni svým klubem nebo jiným klubem, který je registrován u téže národní fotbalové asociace, a to bez ohledu na jejich státní příslušnost (dále jen „pravidla týkající se ‚domácích hráčů‘“).
- 7 Dne 21. dubna 2005 byla pravidla týkající se „domácích hráčů“ schválena na Kongresu UEFA v Tallinnu (Estonsko) na zasedání sdružujícím všechny členské národní fotbalové asociace (dále jen „kongres v Tallinnu“).

- 8 Počínaje sezónou 2008/2009 tato pravidla stanoví, že profesionální fotbalové kluby, které se účastní některé z mezinárodních klubových fotbalových soutěží organizovaných UEFA, jsou povinny zapsat do zápasové soupisky s maximálním počtem 25 hráčů nejméně 8 „domácích hráčů“. Z těchto 8 hráčů museli být alespoň 4 hráči připravováni klubem, který je zapsal.

2. Předpisy URBSFA

- 9 URBSFA je asociace se sídlem v Belgii. Jejím cílem je zajišťovat organizaci a podporu fotbalu v tomto členském státě. Na tomto základě je členem UEFA i Fédération Internationale de football association (Mezinárodní federace fotbalových asociací, FIFA).
- 10 V roce 2011 přijala URBSFA ve svém federálním nařízení pravidla týkající se „domácích hráčů“.
- 11 Ve znění použitelném během rozhodčího řízení, které předcházelo původnímu řízení, tato pravidla zněla následovně:

„Článek P335.11 – Profesionální fotbalové divize 1A a 1B: odeslání seznamu ‚Squad size limit‘

1. Seznamy k odeslání

11. Všechny profesionální fotbalové kluby 1A a 1B musí zasílat následující seznamy [...] a průběžně je aktualizovat:

- seznam maximálně 25 hráčů [...], z nichž nejméně 8 musí být připravováno belgickými kluby ve smyslu [článku] P1422.12, přičemž se rozumí, že nejméně 3 hráči musí splňovat dodatečnou podmínku uvedenou [v článku] P1422.13. Pokud tyto minimální požadavky nejsou splněny, nemohou být tito hráči nahrazeni hráči, kteří toto postavení nemají.

[...]

Článek P1422 – Povinný zápis do zápasové soupisky

1. První týmy profesionálních fotbalových klubů

11. V rámci účasti v oficiálních soutěžích prvních týmů [...] jsou profesionální fotbalové kluby povinny uvést v zápasové soupisce minimálně 6 hráčů, kteří byli připraveni belgickým klubem, z nichž alespoň 2 splňují dodatečnou podmínku uvedenou v bodě 13 dále. Pokud klub není schopen zapsat minimální počet hráčů požadovaný v předchozím pododstavci, nesmí je nahradit zápisem hráčů, kteří toto postavení nemají.

12. Za hráče, kteří byli před dovršením věku 23 let připravováni belgickým klubem, se považují hráči, kteří byli registrováni v některém belgickém klubu po dobu nejméně tří celých sezón.

13 Hráči, kteří byli před dovršením věku 21 let alespoň tři celé sezóny registrováni v některém belgickém klubu, splňují dodatečnou podmínku.

[...]

15. Profesionální fotbalové kluby 1A a 1B mohou zapisovat na zápasovou soupisku pouze hráče uvedené na seznamech ‚Squad size limit‘ klubu ([článek] P335).

16. V případě porušení výše uvedených pravidel uloží příslušný federální orgán sankce stanovené pro zápis nekvalifikovaných hráčů [...], s výjimkou pokut.“

- 12 Tato pravidla byla následně změněna. Ve znění, na které odkazuje předkládající soud ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, zněla takto:

„Článek B4.1[12]

Pro účast v oficiálních utkáních prvních týmů v soutěžním fotbale platí zvláštní podmínky pro profesionální a amatérský fotbal.

Článek P

Všechny profesionální fotbalové kluby 1A a 1B musí zaslat následující seznamy [...] a průběžně je aktualizovat:

1° seznam maximálně 25 hráčů [...], z nichž alespoň 8 musí být připravováno belgickými kluby (jedná se o hráče, kteří byli před dovršením věku 23 let registrováni alespoň tři celé sezóny v některém belgickém klubu), přičemž se rozumí, že alespoň 3 hráči musí splňovat dodatečnou podmínku, kterou je, že tuto podmínku splnili před dovršením věku 21 let. Pokud tyto minimální požadavky nejsou splněny, nemohou být tito hráči nahrazeni hráči, kteří toto postavení nemají.

[...]

Zápis hráče na seznam ‚Squad size limit‘ je možný za těchto podmínek:

- musí být registrován u federace s dočasnou registrací nebo kvalifikací pro klub, který žádá o zápis, a
- v případě odměňovaného sportovce, který není státním příslušníkem členské země [Evropského hospodářského prostoru (EHP)], musí být předložena kopie stále platného jednotného povolení nebo úřední potvrzení vydané místní správou v místě jeho bydliště v Belgii, které potvrzuje, že se odměňovaný sportovec dostavil ke správě, aby mu mohlo být vydáno jednotné povolení, na které má nárok [...].
- musí splňovat kvalifikační podmínky. Změny v tomto seznamu může potvrdit pouze federální správa.

[...]

Článek B6.109

Pro zápis hráčů na zápasovou soupisku platí následující povinnosti.

Článek P

Na první týmy profesionálních fotbalových klubů se vztahují následující ustanovení:

Profesionální fotbalové kluby jsou v rámci své účasti v oficiálních soutěžích prvních týmů povinny zapsat na zápasovou soupisku minimálně 6 hráčů, kteří byli připravováni některým belgickým klubem, z nichž alespoň 2 splňují níže uvedenou dodatečnou podmínku.

Pokud klub není schopen zapsat minimální počet hráčů požadovaný podle předchozího pododstavce, nesmí je nahradit zápisem hráčů, kteří toto postavení nemají.

- Za hráče, kteří byli před dovršením věku 23 let připravováni belgickým klubem, se považují hráči, kteří byli registrováni v některém belgickém klubu po dobu nejméně tří celých sezón.
- Hráči, kteří byli před dovršením věku 21 let alespoň tři celé sezóny registrováni v některém belgickém klubu, splňují dodatečnou podmínku.

[...]

Profesionální fotbalové kluby 1A a 1B mohou zapisovat na zápasovou soupisku pouze hráče uvedené na seznamech „Squad size limit“ klubu.

V případě porušení výše uvedených pravidel uloží příslušný federální orgán sankce stanovené pro zápis nekvalifikovaných hráčů, s výjimkou pokut.“

II. Skutkový stav v původním řízení a předběžné otázky

- 13 UL je profesionální fotbalista, který má státní příslušnost třetí země, jakož i belgickou státní příslušnost. Již řadu let je profesně činný v Belgii. Nejprve hrál za Royal Antwerp, profesionální fotbalový klub se sídlem v Belgii, následně za jiný profesionální fotbalový klub.
- 14 Dne 13. února 2020 podal UL žalobu ke Cour Belge d'Arbitrage pour le Sport (Belgický rozhodčí soud pro sport, CBAS, Belgie), kterou se mimo jiné domáhal prohlášení, že pravidla týkající se „domácích hráčů“ přijatá UEFA a URBSFA jsou absolutně neplatná, neboť porušují články 45 a 101 SFEU, jakož i uložení náhrady škody, která mu byla těmito pravidly způsobena. Royal Antwerp následně dobrovolně vstoupil do řízení, přičemž rovněž požadoval náhradu škody, kterou mu způsobila uvedená pravidla.
- 15 Rozhodčím nálezem vyhlášeným dne 10. července 2020 rozhodl CBAS, že uvedené návrhy jsou nepřijatelné v rozsahu, v němž se vztahují na pravidla týkající se „domácích hráčů“ přijatá UEFA, a přípustné, avšak neopodstatněné v rozsahu, v němž se vztahují k pravidlům přijatým URBSFA.
- 16 Pokud jde o pravidla přijatá UEFA, která nebyla účastníkem rozhodčího řízení, měl CBAS mimo jiné za to, že vzhledem k jejich specifické a odlišné povaze ve srovnání s pravidly přijatými různými národními fotbalovými asociacemi, které jsou členy UEFA, včetně URBSFA, je nelze považovat za výsledek kartelové dohody mezi těmito různými entitami ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.
- 17 Pokud jde o pravidla přijatá URBSFA, CBAS měl v podstatě jednak za to, že tato pravidla nenarušují volný pohyb pracovníků zaručený článkem 45 SFEU z důvodu, že jsou použitelná bez rozdílu, nevedou k žádné přímé či nepřímé diskriminaci na základě státní příslušnosti a v každém

případě jsou odůvodněna legitimními cíli, nezbytná pro jejich dosažení a za tímto účelem přiměřená. Dále pak rozhodl, že účelem ani důsledkem těchto pravidel není omezení hospodářské soutěže a že jsou mimoto nezbytná a přiměřená k dosažení legitimních cílů, takže neporušují ani čl. 101 odst. 1 SFEU.

- 18 V důsledku toho CBAS návrhy UL a Royal Antwerp zamítl.
- 19 Podáním doručeným dne 1. září 2020 podali UL a Royal Antwerp k tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofonní soud prvního stupně v Bruselu, Belgie) proti URBSFA žalobu na zrušení takto vydaného rozhodčího nálezu z důvodu, že je v rozporu s veřejným pořádkem ve smyslu článku 1717 belgického soudního řádu.
- 20 Na podporu svých návrhových žádání v podstatě tvrdí jednak, že pravidla týkající se „domácích hráčů“ přijatá UEFA a URBSFA provádějí celkový plán, jehož účelem a důsledkem je omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Dále pak tato pravidla narušují volný pohyb pracovníků zaručený článkem 45 SFEU, jelikož tato pravidla omezují jak možnost takového profesionálního fotbalového klubu, jako je Royal Antwerp, přijmout hráče, kteří nesplňují požadavek místního nebo národního původu, který stanoví, jakož i nasadit je do utkání, tak i možnost takového hráče, jako je UL, být přijat a nasazen do utkání klubem, vůči němuž se nemůže na takový původ odvolávat.
- 21 Dne 9. listopadu 2021 podala UEFA návrh na dobrovolný vstup do řízení na podporu návrhových žádání URBSFA.
- 22 Rozsudkem vyhlášeným dne 26. listopadu 2021, tedy po datu, kdy tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce došla Soudnímu dvoru, byl tento návrh UEFA na dobrovolný vstup do řízení jako vedlejší účastník prohlášen za přípustný. Dne 13. prosince 2021 předkládající soud v souladu s čl. 97 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora informoval Soudní dvůr o připuštění tohoto nového účastníka do původního řízení.
- 23 Ve svém předkládacím rozhodnutí tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofonní soud prvního stupně v Bruselu) v první řadě uvádí, že rozhodčí nález dotčený v původním řízení je založen, jak v rozsahu, v němž konstatuje částečnou nepřipustnost návrhů UL a Royal Antwerp, tak v rozsahu, v němž je ve zbývající části zamítá jako neopodstatněné, na výkladu a použití dvou ustanovení unijního práva, konkrétně článků 45 a 101 SFEU, jejichž nedodržení může být kvalifikováno jako „porušení veřejného pořádku“ ve smyslu článku 1717 belgického soudního řádu, a to s ohledem na jejich povahu a příslušnou judikaturu Soudního dvora (rozsudky ze dne 1. června 1999, Eco Swiss, C-126/97, EU:C:1999:269, a ze dne 26. října 2006, Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675).
- 24 Ve druhé řadě má předkládající soud za to, že k tomu, aby mohl vydat rozsudek, je nezbytné, aby Soudní dvůr upřesnil výklad článků 45 a 101 SFEU. Tento soud se v podstatě zabývá zaprvé tím, zda pravidla týkající se „domácích hráčů“ přijatá UEFA a URBSFA lze kvalifikovat jako „dohodu mezi podniky“, „rozhodnutí sdružení podniků“ nebo „jednání ve vzájemné shodě“ ve smyslu článku 101 SFEU. Zadruhé se zabývá otázkou týkající se souladu těchto pravidel se zákazem kartelových dohod stanoveným v tomto článku a s volným pohybem pracovníků zaručeným v článku 45 SFEU, jakož i případné odůvodněnosti, vhodnosti, nezbytnosti a přiměřenosti těchto pravidel. V této souvislosti uvedený soud odkazuje mimo jiné na tiskovou zprávu zveřejněnou Evropskou komisí a na studii provedenou jménem tohoto orgánu, z nichž plyne „hlavní závěr“, že dotčená pravidla mohou mít nepřímé diskriminační účinky na základě státní příslušnosti

a omezující účinky na volný pohyb pracovníků, přičemž u nich není prokázáno, že jsou přiměřené omezeným výhodám, které z nich plynou z hlediska soutěžní rovnováhy mezi fotbalovými kluby a přípravou hráčů, s ohledem na méně omezující alternativní opatření, která se jeví jako představitelná.

25 Za těchto podmínek se tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofonní soud prvního stupně v Bruselu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být článek 101 SFEU vykládán v tom smyslu, že brání plánu týkajícímu se ‚[domácích hráčů]‘, který přijal dne 2. února 2005 Výkonný výbor UEFA a schválilo 52 členských asociací UEFA na kongresu v Tallinnu dne 21. dubna 2005 a který byl proveden prostřednictvím nařízení, jež přijala UEFA i její členské federace?
- 2) Musí být články 45 a 101 SFEU vykládány v tom smyslu, že brání použití pravidel týkajících se zapsání domácích hráčů na zápasovou soupisku a jejich nasazení do utkání, jež jsou zakotvena v člancích P335.11 a P1422 federálního nařízení URBSFA a uvedena v čl. B4.1[12] hlavy 4 a čl. B6.109 hlavy 6 nového nařízení URBSFA?“

III. K přípustnosti

26 URBSFA, UEFA, rumunská vláda a Komise zpochybnily přípustnost obou otázek položených předkládajícím soudem.

27 V tomto ohledu uvádějí v podstatě čtyři druhy argumentů. Zaprvé se jedná o argumenty procesní povahy vycházející ze skutečnosti, že předkládací rozhodnutí bylo vydáno před tím, než bylo UEFA povoleno vstoupit do řízení jako vedlejší účastník, a než tedy byla v původním řízení vyslechnuta. Zadruhé jsou uváděny argumenty formální povahy v tom smyslu, že obsah tohoto rozhodnutí nespĺňuje požadavky stanovené v čl. 94 písm. a) jednacího řádu, neboť dostatečně podrobně neuvádí právní a skutkový rámec, v němž předkládající soud pokládá otázky Soudnímu dvoru, což je situace, která může zúčastněným stranám zabránit užitečně se vyjádřit k otázkám, o nichž má být rozhodnuto. Zatřetí jsou uváděny argumenty věcné povahy týkající se hypotetické povahy žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, neboť neexistuje skutečný spor, jehož řešení by mohlo vyžadovat jakékoli výkladové rozhodnutí Soudního dvora. Taková situace vyplývá zvláště z toho, že pravidla týkající se „domácích hráčů“ nebránila tomu, aby byl UL přijat a zaregistrován Royal Antwerp a poté jiným profesionálním fotbalovým klubem. Začtvrté spor v původním řízení je třeba považovat za „čistě vnitrostátní“ s ohledem na článek 45 SFEU a za spor, který nemůže „ovlivnit obchod mezi členskými státy“ ve smyslu článku 101 SFEU, vzhledem k jeho povaze *inter partes*, státní příslušnosti UL, místu usazení Royal Antwerp a omezené zeměpisné působnosti pravidel přijatých URBSFA.

A. K procesním podmínkám přijetí předkládacího rozhodnutí

28 V rámci řízení o předběžné otázce Soudnímu dvoru nepřísluší, aby s ohledem na rozdělení funkcí mezi ním a vnitrostátními soudy ověřoval, zda předkládací rozhodnutí bylo přijato v souladu s vnitrostátními pravidly upravujícími organizaci soudů a soudní řízení. Soudní dvůr mimoto musí vycházet z tohoto rozhodnutí, dokud nebylo zrušeno v rámci opravných prostředků

stanovených případně vnitrostátním právem (rozsudky ze dne 14. ledna 1982, *Reina*, 65/81, EU:C:1982:6, bod 7, a ze dne 29. března 2022, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, bod 70).

- 29 V projednávané věci tedy Soudnímu dvoru nepřísluší zaujímat stanovisko k možným důsledkům, které jsou v rámci původního řízení a na základě vnitrostátních procesních pravidel, která se na něj vztahují, spojeny s připuštěním nového účastníka řízení po přijetí předkládacího rozhodnutí.
- 30 Pokud jde kromě toho o řízení, které předcházelo tomuto rozsudku, je třeba uvést, že čl. 97 odst. 2 jednacího řádu stanoví, že pokud je připuštěn nový účastník do původního řízení a řízení u Soudního dvora již probíhá, musí tento účastník přijmout stav řízení, jaký je tu v okamžiku, kdy je Soudní dvůr informován o jeho připuštění. V projednávané věci je mimoto třeba konstatovat, že vzhledem ke stavu tohoto řízení v době, kdy byl Soudní dvůr informován o připuštění UEFA do původního řízení, obdržel tento účastník nejen všechny procesní písemnosti, které již byly doručeny ostatním zúčastněným, jak stanoví totéž ustanovení, ale mohl také předložit a následně skutečně předložil vyjádření v písemné části řízení a poté na jednání.

B. K obsahu předkládacího rozhodnutí

- 31 Řízení o předběžné otázce zavedené článkem 267 SFEU je nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporů, které tyto soudy mají rozhodnout. Podle ustálené judikatury, která se nyní odráží v čl. 94 písm. a) a b) jednacího řádu, nezbytnost dospět k takovému výkladu unijního práva, jenž bude užitečný pro vnitrostátní soud, vyžaduje, aby tento soud vymezil skutkový a právní rámec, do něhož spadají jím položené otázky, nebo alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na nichž jsou tyto otázky založeny. Kromě toho je nezbytné, jak uvádí čl. 94 písm. c) jednacího řádu, aby sama žádost o rozhodnutí o předběžné otázce obsahovala důvody, které vedly předkládající soud k otázce týkající se výkladu či platnosti určitých ustanovení unijního práva, jakož i souvislosti, které uvedený soud spatřuje mezi uvedenými ustanoveními a vnitrostátní právní úpravou použitelnou ve sporu v původním řízení. Tyto požadavky platí především v takových oblastech, které se vyznačují komplexními skutkovými a právními situacemi, jako je oblast hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 27. listopadu 2012, *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, bod 83, jakož i ze dne 29. června 2023, *Super Bock Bebidas*, C-211/22, EU:C:2023:529, body 23 a 24).
- 32 Kromě toho musí informace uvedené v předkládacím rozhodnutí nejen umožnit Soudnímu dvoru podat užitečné odpovědi, ale také poskytnout vládám členských států a dalším zúčastněným stranám možnost předložit vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 1. dubna 1982, *Holdijk a další*, 141/81 až 143/81, EU:C:1982:122, bod 7, jakož i ze dne 11. dubna 2000, *Deliège*, C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, bod 31).
- 33 V projednávané věci splňuje žádost o rozhodnutí o předběžné otázce požadavky připomenuté v předchozích dvou bodech tohoto rozsudku. V předkládacím rozhodnutí je totiž podrobně uveden skutkový a právní rámec, do něhož spadají otázky položené Soudnímu dvoru. Kromě toho toto rozhodnutí stručně, ale jasně uvádí skutkové a právní důvody, které vedly předkládající soud k tomu, že považoval za nezbytné položit tyto otázky, jakož i souvislost, která podle něj spojuje články 45 a 101 SFEU se sporem v původním řízení, a to ve světle judikatury Soudního dvora.

- 34 Z obsahu písemných vyjádření předložených Soudnímu dvoru mimoto vyplývá, že pro jejich autory nebylo nijak obtížné pochopit skutkový a právní rámec, do něhož spadají otázky položené předkládajícím soudem, pochopit význam a rozsah skutkových tvrzení, z nichž vycházejí, pochopit důvody, pro které předkládající soud považoval za nutné je položit, a v konečném výsledku se k nim úplně a užitečně vyjádřit.

C. K realitě sporu a relevanci otázek položených Soudnímu dvoru

- 35 Je pouze věcí vnitrostátního soudu, kterému byl spor v původním řízení předložen a který musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, jež bude vydáno, aby s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem tohoto sporu posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Z toho vyplývá, že na otázky položené vnitrostátními soudy se vztahuje domněnka relevance a že odmítnutí Soudního dvora rozhodnout o těchto otázkách je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na uvedené otázky [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. prosince 1981, Foglia, 244/80, EU:C:1981:302, body 15 a 18, jakož i ze dne 7. února 2023, Confédération paysanne a další (Náhodná mutagenéze *in vitro*), C-688/21, EU:C:2023:75, body 32 a 33].
- 36 V projednávané věci je třeba konstatovat, že informace předkládajícího soudu shrnuté v bodech 14 až 24 tohoto rozsudku svědčí o reálné povaze sporu v původním řízení. Z těchto informací mimoto vyplývá, že skutečnost, že se předkládající soud v této souvislosti obrátil na Soudní dvůr s otázkou týkající se výkladu článků 45 a 101 SFEU, má zjevně vztah k realitě a předmětu sporu v původním řízení.
- 37 Z těchto informací totiž zaprvé vyplývá, že tomuto soudu je podán návrh na zrušení rozhodčího nálezu, kterým CBAS odmítl jako částečně nepřipustnou a zamítl jako částečně neopodstatněnou žalobu na neplatnost a náhradu škody podanou UL a Royal Antwerp proti pravidlům URBSFA a UEFA týkajícím se „domácích hráčů“. Zadruhé je tento rozhodčí nález založen na výkladu a použití článků 45 a 101 SFEU. Zatřetí předkládající soud upřesňuje, že s ohledem na předmět sporu, který mu byl předložen, je pro vydání rozsudku povinen zejména přezkoumat způsob, jakým CBAS vyložil a použil články 45 a 101 SFEU, za účelem určení, zda je rozhodčí nález vydaný CBAS v rozporu s belgickým veřejným pořádkem, či nikoli.

D. K přeshraničnímu rozměru sporu v původním řízení

- 38 Ustanovení Smlouvy o FEU v oblasti svobody usazování, volného pohybu služeb a volného pohybu kapitálu se nepoužijí na situace, jejichž všechny prvky se nacházejí pouze uvnitř jednoho členského státu (rozsudky ze dne 15. listopadu 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 47, jakož i ze dne 7. září 2022, Cilevičs a další, C-391/20, EU:C:2022:638, bod 31). Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu těchto ustanovení v takových situacích lze tudíž v určitých specifických případech považovat za přípustné pouze tehdy, pokud z předkládacího rozhodnutí vyplývají konkrétní skutečnosti, které umožňují prokázat, že požadovaný výklad v rámci řízení o předběžné otázce je nezbytný pro řešení sporu z důvodu souvislosti mezi předmětem nebo okolnostmi tohoto sporu a články 49, 56 nebo 63 SFEU, jak vyžaduje článek 94 jednacího řádu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. listopadu 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, body 50 až 55, jakož i ze dne 7. září 2022, Cilevičs a další, C-391/20, EU:C:2022:638, bod 34).

- 39 V projednávané věci však nelze považovat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce za nepřípustnou z důvodu, že článek 45 SFEU týkající se volného pohybu pracovníků nemá souvislost se sporem v původním řízení vzhledem k jeho „čistě vnitrostátní“ povaze.
- 40 Je sice pravda, že spor v původním řízení má povahu *inter partes*, UL má belgickou státní příslušnost, Royal Antwerp má sídlo v Belgii a pravidla přijatá URBSFA mají zeměpisnou působnost omezenou na území tohoto členského státu, jak správně uvedly některé zúčastněné strany, avšak nic to nemění na tom, že se tento spor týká rozhodčího nálezu, v němž CBAS vyložil a použil mimo jiné článek 45 SFEU, jak vyplývá z bodu 17 tohoto rozsudku. Otázka, zda je tento článek použitelný na tento spor, se tedy týká merita sporu, a proto se jí nelze dovolávat za účelem zpochybnění přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, protože jinak by byl předjímán výsledek sporu.
- 41 Pravidla UEFA a pravidla URBSFA dotčená ve věci v původním řízení jsou mimoto podle předkládajícího soudu úzce propojena, neboť URBSFA je jako člen UEFA povinna dodržovat stanovy, nařízení a rozhodnutí UEFA a její pravidla týkající se „domácích hráčů“ jsou přímo inspirována pravidly dříve přijatými a schválenými UEFA na kongresu v Tallinnu, jak bylo uvedeno v bodě 7 tohoto rozsudku. Tyto skutkové a právní vazby mezi pravidly URBSFA, pravidly UEFA a unijním právem ostatně vedly předkládající soud k tomu, aby v rozsudku uvedeném v bodě 22 tohoto rozsudku prohlásil dobrovolný vstup UEFA do řízení jako vedlejší účastník za přípustný.
- 42 Spor v původním řízení se dále souběžně týká výkladu a použití článku 101 SFEU ze strany CBAS.
- 43 Podle ustálené judikatury přitom platí, že i když použití odstavce 1 tohoto článku mezi jinými podmínkami vyžaduje prokázat, že dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě může s dostatečnou pravděpodobností citelně ovlivnit obchod mezi členskými státy tím, že přímo, nebo nepřímo, skutečně, nebo potenciálně ovlivní obchod, a to tak, že se lze obávat, že by mohly být překážkou uskutečňování nebo fungování vnitřního trhu, lze tuto podmínku považovat za splněnou v případě jednání, která se vztahují na celé území členského státu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2015, ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, body 48 a 49, jakož i citovaná judikatura).
- 44 S ohledem na tuto judikaturu a s ohledem na zeměpisnou působnost pravidel dotčených v původním řízení a na úzkou souvislost mezi nimi nelze mít za to, že článek 101 SFEU nesouvisí se sporem v původním řízení z toho důvodu, že pravidla, jichž se spor týká, nemohou „ovlivnit obchod mezi členskými státy“.
- 45 V důsledku toho je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce přípustná v plném rozsahu.

IV. K předběžným otázkám

- 46 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda článek 101 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata asociací zodpovědnou za organizování fotbalových soutěží na evropské úrovni a prováděna jak touto asociací, tak národními fotbalovými asociacemi, které jsou jejími členy, a která ukládají každému klubu, který se účastní těchto soutěží, aby na seznam svých hráčů a na zápasovou soupisku hráčů uvedl minimální počet hráčů, kteří jsou připravováni buď tímto klubem samotným, nebo v územní působnosti národní asociace, v níž je tento klub registrován.

- 47 Podstatou druhé otázky tohoto soudu je, zda musí být články 45 a 101 SFEU vykládány v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata asociací zodpovědnou za organizování fotbalových soutěží na národní úrovni a která ukládají každému klubu účastnícímu se těchto soutěží, aby na seznam svých hráčů a na zápasovou soupisku uvedl minimální počet hráčů, kteří jsou připravováni v územní působnosti této asociace.
- 48 Vzhledem ke znění těchto otázek i k povaze sporu, v jehož rámci byly Soudnímu dvoru položeny, je třeba před jejich posouzením uvést tři série úvodních poznámek.

A. Úvodní poznámky

1. K předmětu sporu v původním řízení

- 49 Ze samotného znění obou otázek položených Soudnímu dvoru vyplývá, že se do značné míry překrývají v rozsahu, v němž se týkají článku 101 SFEU. Předkládající soud totiž požaduje upřesnění výkladu tohoto článku, aby mohl přezkoumat jeho použití v rozhodčím nález, který se týká souladu pravidel ohledně „domácích hráčů“, tak jak je přijala a provádí UEFA, jakož i různé národní fotbalové asociace, které jsou členy UEFA, jako je URBSFA, s tímto článkem.
- 50 Tyto dvě otázky se naproti tomu liší v rozsahu, v němž se týkají článku 45 SFEU, neboť na tento článek odkazuje pouze druhá z nich, která se týká pravidel přijatých a prováděných URBSFA. V tomto ohledu předkládající soud v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce uvádí, že mu nepřísluší předkládat Soudnímu dvoru otázku týkající se souladu pravidel přijatých a prováděných UEFA s článkem 45 SFEU. Tento soud však v podstatě upřesňuje, že nevykládá, že tuto otázku zohlední v rámci svého posouzení existence dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě ve smyslu článku 101 SFEU.
- 51 S ohledem na tyto různé skutečnosti je třeba otázky položené předkládajícím soudem projednat společně, a to nejprve na základě výkladu článku 101 SFEU a následně na základě výkladu článku 45 SFEU.

2. K použitelnosti unijního práva na sport a činnosti sportovních asociací

- 52 Otázky položené Soudnímu dvoru se týkají výkladu článků 45 a 101 SFEU v kontextu sporu, ve kterém jsou zpochybněna pravidla, která byla přijata dvěma entitami, které jsou podle svých stanov soukromoprávními sdruženími zodpovědnými za organizování a kontrolu fotbalu na evropské a belgické úrovni, a která stanoví určité podmínky a sankce pro složení týmů, které se mohou účastnit klubových fotbalových soutěží.
- 53 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rozsahu, v němž výkon sportu představuje hospodářskou činnost, vztahují se na něj ustanovení unijního práva, která se použijí v případě takové činnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. prosince 1974, Walrave a Koch, 36/74, EU:C:1974:140, bod 4, jakož i ze dne 16. března 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 27).
- 54 Pouze některá zvláštní pravidla, která byla přijata výlučně z jiných než hospodářských důvodů a týkají se záležitostí, které jsou v zájmu pouze sportu jako takového, je třeba považovat za pravidla, která jsou mimo jakoukoli hospodářskou činnost. Tak je tomu zvláště v případě pravidel

týkajících se vyloučení zahraničních hráčů ze složení týmů, které se účastní soutěží mezi týmy reprezentujícími jejich zemi, nebo stanovení kritérií pro výběr sportovců, kteří se účastní soutěží na individuálním základě (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. prosince 1974, Walrave a Koch, 36/74, EU:C:1974:140, bod 8; ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 76 a 127, jakož i ze dne 11. dubna 2000, Deliège, C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, body 43, 44, 63, 64 a 69).

- 55 S výjimkou těchto zvláštních pravidel mohou pravidla, která sportovní asociace přijímají za účelem úpravy zaměstnávání nebo poskytování služeb profesionálních nebo poloprofesionálních hráčů, a v širším rozsahu pravidla, která sice formálně neupravují takové zaměstnávání nebo poskytování služeb, ale mají přímý vliv na takové zaměstnávání nebo poskytování služeb, spadat do působnosti článků 45 a 56 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. prosince 1974, Walrave a Koch, 36/74, EU:C:1974:140, body 5, 17 až 19 a 25; ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 75, 82 až 84, 87, 103 a 116; ze dne 12. dubna 2005, Simutenkov, C-265/03, EU:C:2005:213, bod 32, jakož i ze dne 16. března 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, body 28 a 30).
- 56 Stejně tak pravidla přijatá takovými asociacemi a v širším rozsahu jednání asociací, které je přijaly, spadají do působnosti ustanovení Smlouvy o FEU týkajících se práva hospodářské soutěže, pokud jsou splněny podmínky pro použití těchto ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. července 2006, Meca-Medina a Majcen v. Komise, C-519/04 P, EU:C:2006:492, body 30 až 33), z čehož vyplývá, že tyto asociace mohou být kvalifikovány jako „podniky“ ve smyslu článků 101 a 102 SFEU nebo že dotčená pravidla mohou být kvalifikována jako „rozhodnutí sdružení podniků“ ve smyslu článku 101 SFEU.
- 57 Obecně řečeno, jelikož taková pravidla spadají do působnosti uvedených ustanovení Smlouvy o FEU, musí být v případech, kdy stanoví požadavky vztahující se na jednotlivce, navržena a prováděna v souladu s obecnými zásadami unijního práva, zejména se zásadami zákazu diskriminace a proporcionality (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. června 2019, TopFit a Biffi, C-22/18, EU:C:2019:497, body 60, 65 a 66, jakož i citovaná judikatura).
- 58 Pravidla dotčená v původním řízení, ať už pocházejí od UEFA nebo URBSFA, přitom nejsou součástí pravidel, na která by bylo možné uplatnit výjimku uvedenou v bodě 54 tohoto rozsudku, v souvislosti s níž Soudní dvůr opakovaně připomněl, že musí zůstat omezena na svůj vlastní cíl, a nelze se jí tedy dovolávat pro vyloučení veškeré sportovní činnosti z působnosti ustanovení Smlouvy o FEU týkajících se hospodářského práva Unie (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. července 1976, Donà, 13/76, EU:C:1976:115, body 14 a 15, jakož i ze dne 18. července 2006, Meca-Medina a Majcen v. Komise, C-519/04 P, EU:C:2006:492, bod 26).
- 59 Naopak, ačkoli tato pravidla formálně neupravují pracovní podmínky hráčů, je třeba je považovat za pravidla, která mají přímý vliv na tuto práci, neboť určitými podmínkami, jejichž nedodržení je sankcionováno, podmiňují složení týmů, které se mohou účastnit klubových fotbalových soutěží, a v důsledku toho i účast samotných hráčů v těchto soutěžích (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 116 a 119).
- 60 Z informací od předkládajícího soudu konkrétně vyplývá, že tato pravidla v podstatě stanoví, že profesionální fotbalové kluby účastníci se těchto soutěží musí pod hrozbou sankcí zapsat na zápasovou soupisku minimální počet „domácích hráčů“. V pravidlech přijatých UEFA se tento výraz používá ve skutečnosti k označení nejen pro hráče, kteří byli připravováni klubem, který je zaměstnává, ale také pro hráče, kteří byli připravováni jiným klubem registrovaným u téže

národní fotbalové asociace. V pravidlech přijatých URBSFA se uvedený výraz používá výhradně pro označení hráčů, kteří byli připravováni „belgickým klubem“, tj. jakýmkoli klubem registrovaným v této asociaci. Okolnost, že taková pravidla tak omezují možnost klubů zapsat hráče na zápasovou soupisku, a tedy nasadit tyto hráče do příslušného utkání, a nikoli formálně možnost zaměstnat tyto hráče, je irelevantní, neboť účast v utkáních a soutěžích představuje základní předmět činnosti hráčů a i tato možnost zaměstnání je v důsledku toho omezena (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 120, jakož i ze dne 13. dubna 2000, Lehtonen a Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, bod 50).

- 61 Dále vzhledem k tomu, že složení týmů představuje jeden z podstatných parametrů soutěží, v nichž se střetávají profesionální fotbalové kluby, a že tyto soutěže vedou k hospodářské činnosti, je třeba mít rovněž za to, že pravidla dotčená v původním řízení mají přímý dopad na podmínky výkonu této hospodářské činnosti a na hospodářskou soutěž mezi profesionálními fotbalovými kluby, které tuto činnost vykonávají.
- 62 Pravidla UEFA a URBSFA, ohledně kterých se předkládající soud obrací na Soudní dvůr, tudíž spadají do působnosti článků 45 a 101 SFEU.

3. K článku 165 SFEU

- 63 Většina účastníků původního řízení a některé vlády, které se účastnily řízení před Soudním dvorem, vyjádřily odlišné názory na důsledky, které by mohly být spojeny s článkem 165 SFEU v souvislosti s odpověďmi podanými na otázky položené předkládajícím soudem.
- 64 V tomto ohledu je třeba zaprvé poznamenat, že článek 165 SFEU je třeba chápat ve světle čl. 6 písm. e) SFEU, který stanoví, že Unie má pravomoc provádět činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států v oblastech všeobecného vzdělávání, odborného vzdělávání, mládeže a sportu. Článek 165 SFEU totiž toto ustanovení konkretizuje tím, že blíže uvádí jak cíle, které jsou činnosti Unie v daných oblastech přisuzovány, tak prostředky, které mohou být použity k tomu, aby přispěly k dosažení těchto cílů.
- 65 Pokud jde tak o cíle, které jsou stanoveny pro činnost Unie v oblasti sportu, článek 165 SFEU stanoví v odst. 1 druhém pododstavci, že Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci, a ve svém odst. 2 poslední odrážce, že činnost Unie je zaměřena na rozvoj evropského rozměru sportu podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště mladých sportovců.
- 66 Pokud jde o prostředky, které mohou být použity k tomu, aby přispěly k dosažení těchto cílů, článek 165 SFEU stanoví ve svém odstavci 3, že Unie podporuje spolupráci v oblasti sportu se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, a v odstavci 4, že Evropský parlament a Rada Evropské unie mohou řádným legislativním postupem nebo Rada na návrh Komise přijímat podpůrná opatření nebo doporučení.
- 67 Zadruhé, jak vyplývá ze znění článku 165 SFEU i ze znění čl. 6 písm. e) SFEU, autoři Smluv zamýšleli svěřit Unii těmito ustanoveními podpůrnou pravomoc, která jí umožní provádět nikoli „politiku“, jak je stanoveno v jiných ustanoveních Smlouvy o FEU, ale „činnost“ v řadě konkrétních oblastí, včetně sportu. Tato ustanovení tedy představují právní základ, který Unii opravňuje

k výkonu této pravomoci, a to za podmínek a v mezích, které stanoví, k nimž patří podle čl. 165 odst. 4 první odrážky SFEU vyloučení jakékoli harmonizace právních předpisů přijatých na vnitrostátní úrovni. Kromě toho tato podpůrná pravomoc umožňuje Unii přijímat právní akty výhradně za účelem podpory, koordinace nebo doplnění činnosti členských států v souladu s článkem 6 SFEU.

- 68 Souběžně s tím, a jak vyplývá i z kontextu, do něhož spadá článek 165 SFEU, zejména z jeho zařazení do části třetí Smlouvy o FEU, která je věnována „vnitřním politikám a činností Unie“, a nikoli do části první této Smlouvy, která obsahuje základní ustanovení, mezi kterými jsou v hlavě II obsažena „[o]becně použitelná ustanovení“, která se týkají zejména podpory vysoké úrovně zaměstnanosti, zajištění přiměřené sociální ochrany, boje proti všem formám diskriminace, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele, nepředstavuje tento článek obecně použitelné ustanovení průřezové povahy.
- 69 Z toho vyplývá, že ačkoli příslušné orgány Unie musí zohlednit různé skutečnosti a cíle uvedené v článku 165 SFEU, když na základě tohoto článku a za podmínek v něm stanovených přijímají podpůrná opatření nebo doporučení v oblasti sportu, tyto různé skutečnosti a cíle, jakož i tato podpůrná opatření a doporučení nemusí být závazně zahrnuty nebo zohledněny při uplatňování pravidel, ohledně jejichž výkladu se předkládající soud obrací na Soudní dvůr, ať už se tato pravidla týkají volného pohybu pracovníků (článek 45 SFEU) nebo práva hospodářské soutěže (článek 101 SFEU). V širším rozsahu článek 165 SFEU nelze považovat ani za zvláštní pravidlo, které by sport vyňalo z působnosti všech nebo některých jiných ustanovení primárního práva Unie, jež na něj lze použít, nebo které by vyžadovalo, aby se mu v rámci tohoto použití vyhradilo zvláštního zacházení.
- 70 Zatřetí to však nic nemění na tom, že jak Soudní dvůr opakovaně rozhodl, sportovní činnost má pro Unii a její občany značný sociální a výchovný význam, který se nyní odráží v článku 165 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 106, jakož i ze dne 13. června 2019, *TopFit a Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, body 33 a 34).
- 71 Tato činnost má mimoto nepopíratelné specifické rysy, které se sice týkají zcela speciálně amatérského sportu, ale které lze nalézt i ve výkonu sportu jako hospodářské činnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. dubna 2000, *Lehtonen a Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, bod 33).
- 72 Konečně tyto specifické rysy mohou být případně zohledněny, kromě jiných skutečností a v rozsahu, v němž jsou relevantní, při použití článků 45 a 101 SFEU, přičemž je však třeba poznamenat, že toto zohlednění může být provedeno pouze v rámci a v souladu s podmínkami a kritérii pro použití stanovenými v každém z těchto článků.
- 73 V případě tvrzení, že pravidlo přijaté sportovní asociací představuje překážku volného pohybu pracovníků nebo protisoutěžní kartelovou dohodu, musí být konkrétně kvalifikace tohoto pravidla jako překážky nebo protisoutěžní kartelové dohody v každém případě založena na konkrétním posouzení obsahu tohoto pravidla v reálném kontextu, v němž má být provedeno (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, body 98 až 103; ze dne 11. dubna 2000, *Deliège*, C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, body 61 až 64, jakož i ze dne 13. dubna 2000, *Lehtonen a Castors Braine*, C-176/96, EU:C:2000:201, body 48 až 50). Takové posouzení může zahrnovat například zohlednění povahy, organizace nebo fungování dotčeného sportu a konkrétněji stupně jeho profesionalizace, způsobu jeho výkonu,

způsobu interakce různých zúčastněných subjektů a úlohy, kterou hrají struktury nebo subjekty odpovědné za něj na všech úrovních, s nimiž Unie podporuje spolupráci v souladu s čl. 165 odst. 3 SFEU.

- 74 Kromě toho, pokud je zjištěna existence překážky volného pohybu pracovníků, má asociace, která přijala dotyčné pravidlo, možnost prokázat, že je odůvodněné, nezbytné a přiměřené s ohledem na určité cíle, které lze považovat za legitimní (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 104) a samy o sobě závisí na zvláštnostech sportu dotčeného v daném případě.
- 75 Otázky položené předkládajícím soudem je třeba v rozsahu, v němž se týkají článku 101 SFEU, a poté článku 45 SFEU, přezkoumat s ohledem na všechny výše uvedené úvahy.

B. K předběžným otázkám v rozsahu, v němž se týkají článku 101 SFEU

- 76 Článek 101 SFEU se vztahuje na jakoukoliv jednotku vykonávající hospodářskou činnost, která musí být jako taková kvalifikována jako podnik nezávisle na právním postavení této jednotky a způsobu jejího financování (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 23. dubna 1991, *Höfner a Elser*, C-41/90, EU:C:1991:161, bod 21; ze dne 11. prosince 2007, *ETI a další*, C-280/06, EU:C:2007:775, bod 38, jakož i ze dne 1. července 2008, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, body 20 a 21).
- 77 V důsledku toho se tento článek vztahuje zejména na entity, které jsou zřízeny ve formě asociací, jejichž účelem je podle jejich stanov organizace a kontrola určitého sportu, pokud tyto entity vykonávají hospodářskou činnost v souvislosti s tímto sportem tím, že nabízejí zboží nebo poskytují služby, a musí být z tohoto důvodu kvalifikovány jako „podniky“ (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. července 2008, *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376, body 22, 23 a 26).
- 78 Kromě toho se článek 101 SFEU vztahuje také na entity, které sice samy o sobě nejsou nutně podniky, ale lze je kvalifikovat jako „sdružení podniků“.
- 79 V projednávané věci je třeba s ohledem na předmět sporu v původním řízení a na informace od předkládajícího soudu konstatovat, že článek 101 SFEU je použitelný na UEFA a URBSFA, neboť obě tyto asociace mají za členy nebo registrované účastníky, ať už přímo nebo nepřímo, entity, které lze kvalifikovat jako „podniky“ v rozsahu, v němž vykonávají hospodářskou činnost, podobně jako fotbalové kluby.

1. K výkladu čl. 101 odst. 1 SFEU

- 80 Článek 101 odst. 1 SFEU prohlašuje za neslučitelné s vnitřním trhem, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

a) K existenci „rozhodnutí sdružení podniků“

- 81 Použití čl. 101 odst. 1 SFEU v případě existence takové entity, jako je UEFA nebo URBSFA, jakožto sdružení podniků, vyžaduje zaprvé zjištění existence takového „rozhodnutí sdružení podniků“, jako je rozhodnutí, které pro dotčené sdružení spočívá v tom, že přijme nebo provádí předpisy,

kteřé mají přímý dopad na podmínky, za nichž je vykonávána hospodářská činnost podniků, které jsou přímo nebo nepřímo jeho členy (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. února 2002, Wouters a další, C-309/99, EU:C:2002:98, bod 64, jakož i ze dne 28. února 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, body 42 až 45).

- 82 V projednávané věci se přitom jedná o dvě rozhodnutí, ohledně kterých se předkládající soud obrací na Soudní dvůr, a to o rozhodnutí, kterými UEFA a URBSFA přijaly pravidla týkající se „domácích hráčů“.

b) K ovlivnění obchodu mezi členskými státy

- 83 Zadruhé použití čl. 101 odst. 1 SFEU v případě takových rozhodnutí předpokládá zjištění, že tato rozhodnutí „by mohl[a]“ s dostatečným stupněm pravděpodobnosti citelně „ovlivnit obchod mezi členskými státy“ tím, že přímo, nebo nepřímo, skutečně, nebo potenciálně ovlivní obchod, a to tak, že se lze obávat, že by mohla být překážkou uskutečňování nebo fungování vnitřního trhu.
- 84 V projednávané věci umožňuje zeměpisná působnost rozhodnutí dotčených v původním řízení s ohledem na ustálenou judikaturu Soudního dvora připomenutou v bodě 43 tohoto rozsudku a s výhradou ověření předkládajícím soudem považovat tuto podmínku za splněnou.

c) K pojmu „jednání, jehož ‚účelem‘ nebo ‚důsledkem‘ je narušení hospodářské soutěže“, a k tomu, čím se takové jednání vyznačuje

- 85 Aby v daném případě bylo možné mít za to, že dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě spadá pod zákaz uvedený v čl. 101 odst. 1 SFEU, musí být v souladu se samotným zněním tohoto ustanovení prokázáno, že účelem tohoto jednání nebo jeho důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. června 1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 359, a ze dne 29. června 2023, Super Bock Bebidas, C-211/22, EU:C:2023:529, bod 31).
- 86 Za tímto účelem je třeba nejprve přezkoumat účel daného jednání. Pokud se po tomto zkoumání ukáže, že toto jednání má protisoutěžní účel, není nutné zkoumat jeho důsledky pro hospodářskou soutěž. Pouze v případě, že není možné mít za to, že uvedené jednání má takový protisoutěžní účel, je třeba následně zkoumat jeho důsledky (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. června 1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, strana 359, jakož i ze dne 26. listopadu 2015, Maxima Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, body 16 a 17).
- 87 Přezkum, který je třeba provést, se tedy liší podle toho, zda „účelem“ nebo „důsledkem“ dotčeného jednání je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže, přičemž každý z těchto dvou pojmů podléhá odlišnému právnímu režimu a režimu dokazování [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 63].

1) *K tomu, čím se vyznačuje jednání, jehož „účelem“ je vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž*

- 88 Jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, jak byla shrnuta zvláště v rozsudcích ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další (C-179/16, EU:C:2018:25, bod 78), a ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další (C-307/18, EU:C:2020:52, bod 67), pojem protisoutěžní „účel“, i když, jak vyplývá z bodů 85 a 86 tohoto rozsudku, nepředstavuje výjimku ve srovnání s pojmem protisoutěžní „důsledek“, musí být nicméně vykládán restriktivně.
- 89 Tento pojem tedy musí být chápán tak, že se vztahuje výlučně na určité druhy koordinace mezi podniky, které vykazují dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, aby bylo možné mít za to, že přezkum jejich důsledků není nutný. Některé formy koordinace mezi podniky mohou být totiž považovány za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. června 1966, LTM, 56/65, EU:C:1966:38, s. 359; ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 78, jakož i ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 67].
- 90 Mezi druhy jednání, které je třeba za takové považovat, patří především určitá koluzivní jednání, která jsou obzvláště škodlivá pro hospodářskou soutěž, jako jsou horizontální kartely, které vedou k určení cen, omezení výrobních kapacit nebo rozdělení zákazníků. Tyto druhy jednání totiž mohou vést ke zvýšení cen nebo ke snížení výroby, a tedy nabídky, což vede ke špatnému využívání zdrojů na úkor podniků uživatelů a spotřebitelů (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, body 17 a 33; ze dne 11. září 2014, CB v. Komise, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 51, jakož i ze dne 16. července 2015, ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, bod 32).
- 91 Aniž by nutně musely být stejně škodlivé pro hospodářskou soutěž, mohou být v určitých případech za protisoutěžní z hlediska účelu považovány i jiné druhy jednání. Tak je tomu zejména v případě určitých druhů horizontálních dohod jiných než kartelů, například těch, které vedou k vyloučení konkurenčních podniků z trhu [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, body 76, 77, 83 až 87 a 101, jakož i ze dne 25. března 2021, Lundbeck v. Komise, C-591/16 P, EU:C:2021:243, body 113 a 114], nebo určitých druhů rozhodnutí sdružení podniků, jejichž účelem je koordinace jednání jejich členů, zejména pokud jde o ceny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. ledna 1987, Verband der Sachversicherer v. Komise, 45/85, EU:C:1987:34, bod 41).
- 92 Má-li být určeno v daném případě, zda dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě svou povahou vykazují dostatečný stupeň škodlivosti z hlediska hospodářské soutěže proto, aby bylo možné mít za to, že jeho účelem je vyloučit, omezit nebo narušit tuto soutěž, je nutné posoudit zaprvé znění dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě, zadruhé hospodářský a právní kontext, do kterého spadají, a zatřetí cíle, kterých mají dosáhnout (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. září 2014, CB v. Komise, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 53, jakož i ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 79).
- 93 Pokud jde v tomto ohledu nejprve o posuzování hospodářského a právního kontextu, do kterého spadá dotčené jednání, je třeba zohlednit povahu dotčených výrobků nebo služeb, jakož i skutečné podmínky, kterými se vyznačuje struktura a fungování dotčeného odvětví nebo trhu anebo

dotčených odvětví nebo trhů (rozsudky ze dne 11. září 2014, *CB v. Komise*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 53, jakož i ze dne 23. ledna 2018, *F. Hoffmann-La Roche a další*, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 80). Naproti tomu není nikterak nutné zkoumat, natož prokazovat důsledky tohoto jednání pro hospodářskou soutěž, ať již skutečné nebo potenciální a negativní nebo pozitivní, jak vyplývá z judikatury citované v bodech 85 a 86 tohoto rozsudku.

- 94 Dále, pokud jde o cíle sledované dotčeným jednáním, je třeba určit objektivní cíle, kterých má toto jednání dosáhnout s ohledem na hospodářskou soutěž. Naproti tomu okolnost, že zúčastněné podniky jednaly bez subjektivního úmyslu vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, a skutečnost, že sledovaly určité legitimní cíle, nejsou pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU určující (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. dubna 2006, *General Motors v. Komise*, C-551/03 P, EU:C:2006:229, body 64 a 77, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 20. listopadu 2008, *Beef Industry Development Society a Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, bod 21).
- 95 Soudní dvůr konkrétně opakovaně rozhodl, že dohody, jejichž cílem je oddělování trhů podle vnitrostátních hranic, směřující k obnovení oddělování vnitrostátních trhů nebo ke ztěžování vzájemného prolínání vnitrostátních trhů, mohou svou povahou narušovat cíl Smlouvy o EU a Smlouvy o FEU, kterým je dosažení integrace těchto trhů zavedením vnitřního trhu, a je tudíž je třeba z tohoto důvodu v zásadě považovat za dohody, jejichž „účelem“ je omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. září 2008, *Sot. Lélou kai Sia a další*, C-468/06 až C-478/06, EU:C:2008:504, bod 65 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 4. října 2011, *Football Association Premier League a další*, C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, bod 139).
- 96 Tato judikatura, která byla použita i v případě jiných jednání než dohod, ať už tato jednání pocházejí od podniků nebo sdružení podniků (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. října 1972, *Vereeniging van Cementhandelaren v. Komise*, 8/72, EU:C:1972:84, body 23 až 25 a 29, jakož i ze dne 16. září 2008, *Sot. Lélou kai Sia a další*, C-468/06 až C-478/06, EU:C:2008:504, bod 66), je založena na skutečnosti, že – jak vyplývá z čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU – stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu je nedílnou součástí cíle vytvoření tohoto trhu, stanoveného mimo jiné pro Unii v čl. 3 odst. 3 SEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 12. května 2022, *Servizio Elettrico Nazionale a další*, C-377/20, EU:C:2022:379, body 42 a 43, jakož i citovaná judikatura). Tím, že taková jednání rozdělují trhy podle vnitrostátních hranic, obnovují jejich rozdělení nebo ztěžují jejich vzájemné prolínání, totiž neutralizují výhody, které by spotřebitelé mohli získat z účinné a nenarušené hospodářské soutěže na vnitřním trhu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. září 2008, *Sot. Lélou kai Sia a další*, C-468/06 až C-478/06, EU:C:2008:504, bod 66).
- 97 Kvalifikace protisoutěžního „účelu“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU tak byla přijata v případě různých forem kartelových dohod, jejichž cílem je nebo které směřují k omezení hospodářské soutěže podle vnitrostátních hranic, ať už jde zejména o vyloučení nebo omezení paralelního obchodu, zaručení absolutní územní ochrany majitelům výhradních práv nebo jiné omezení přeshraniční hospodářské soutěže na vnitřním trhu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. října 2009, *GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 61, jakož i ze dne 4. října 2011, *Football Association Premier League a další*, C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, body 139 až 142).

98 Konečně z charakteristiky určitého jednání jako jednání, jehož „účelem“ je vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, musí být v každém případě patrné přesné důvody, proč toto jednání vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti s ohledem na hospodářskou soutěž, který odůvodňuje, aby bylo kvalifikováno jako omezení z hlediska účelu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. září 2014, *CB v. Komise*, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 69).

2) K tomu, čím se vyznačuje jednání, jehož „důsledkem“ je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže

99 Pojem jednání s protisoutěžním „důsledkem“ zahrnuje jakékoli jednání, které nelze považovat za jednání s protisoutěžním „účelem“, pokud je prokázáno, že skutečným nebo potenciálním důsledkem takového jednání je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže, a to citelně [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 28. května 1998, *Deere v. Komise*, C-7/95 P, EU:C:1998:256, bod 77, jakož i ze dne 30. ledna 2020, *Generics (UK)* a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 117].

100 Za tímto účelem je třeba zkoumat hospodářskou soutěž ve skutečném rámci, který by vznikl nebýt dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě [rozsudky ze dne 30. června 1966, *LTM*, 56/65, EU:C:1966:38, s. 360, jakož i ze dne 30. ledna 2020, *Generics (UK)* a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 118], a to vymezením trhu nebo trhů, na nichž má toto jednání vyvolat své důsledky, a následnou charakterizací těchto důsledků, ať již skutečných, nebo potenciálních. Toto posouzení samo o sobě vyžaduje zohlednění všech relevantních okolností.

3) Ke kvalifikaci pravidel, která ukládají klubům povinnost minimální kvóty „domácích“ hráčů ve svých týmech, jako rozhodnutí sdružení podniků, jehož „účelem“ nebo „důsledkem“ je omezit hospodářskou soutěž

101 V projednávané věci je třeba s ohledem na obsah pravidel UEFA a URBSFA, ohledně kterých se předkládající soud obrací na Soudní dvůr, připomenout, že tato pravidla ukládají profesionálním fotbalovým klubům, které se účastní klubových fotbalových soutěží spadajících do působnosti těchto asociací, aby na zápasovou soupisku pod hrozbou sankcí zapsaly minimální počet hráčů, kteří splňují podmínky pro to, aby mohli být považováni za „domácí hráče“, tak jak jsou definováni v těchto pravidlech. Tímto způsobem tato pravidla omezují ze své podstaty možnost těchto klubů zapsat na tuto soupisku hráče, kteří tyto podmínky nesplňují.

102 Dále z informací od předkládajícího soudu vyplývá, že toto omezení možnosti klubů volně sestavovat své týmy funguje dvěma různými způsoby. Pravidla UEFA a URBSFA totiž těmto klubům ukládají, aby zapsaly na zápasovou soupisku minimální počet hráčů, kteří, ačkoli jsou označováni jako „domácí hráči“, ve skutečnosti nebyli nutně připravováni klubem, který je zaměstnává, ale jakýmkoliv klubem, který je registrován u stejné národní fotbalové asociace jako tento klub, a bez ohledu na požadavek jejich zeměpisné polohy v rámci územní působnosti této asociace. V tomto rozsahu je omezení zavedené těmito pravidly ve skutečnosti na úrovni dotyčné asociace, tj. na národní úrovni. Pravidla UEFA současně uvedeným klubům ukládají rovněž, aby mezi „domácí hráče“, které musí uvést na zápasové soupisce, zařadily minimální počet hráčů, kteří byli skutečně připravováni klubem, který je zaměstnává. Tímto způsobem se omezení, které zavádějí, uplatňuje na úrovni dotčeného klubu.

- 103 Pokud jde o hospodářský a právní kontext, do něhož spadají pravidla, ohledně kterých se předkládající soud obrací na Soudní dvůr, z judikatury Soudního dvora nejprve vyplývá, že s ohledem na zvláštní povahu „produktů“, které z hospodářského hlediska představují sportovní soutěže, je obecně dovoleno, aby asociace odpovědné za určitou sportovní disciplínu, jako jsou UEFA a URBSFA, přijaly pravidla týkající se zejména organizace soutěží v této disciplíně, jejich řádného průběhu a účasti sportovců na nich (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. dubna 2000, Deliège, C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, body 67 a 68, jakož i ze dne 13. června 2019, TopFit a Biffi, C-22/18, EU:C:2019:497, bod 60), pokud tím tyto asociace neomezují výkon práv a svobod, které unijní právo přiznává jednotlivcům (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 81 a 83, jakož i ze dne 13. června 2019, TopFit a Biffi, C-22/18, EU:C:2019:497, bod 52).
- 104 Dále specifická povaha profesionálního fotbalu a hospodářských činností, které jsou s výkonem tohoto sportu spojeny, umožňuje mít za to, že takové asociace, jako je UEFA a URBSFA, mohou legitimně upravovat konkrétně podmínky, za kterých mohou profesionální fotbalové kluby sestavovat týmy pro účast v klubových soutěžích v rámci své územní působnosti.
- 105 Tento sport, který má v Unii značný význam nejen ze společenského a kulturního hlediska (rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 106, a ze dne 16. března 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 40), ale také z hlediska mediálního, se totiž vyznačuje mimo jiné tím, že vede k pořádání mnoha soutěží na evropské i národní úrovni, kterých se účastní velmi mnoho klubů a velmi mnoho hráčů. Kromě toho se podobně jako některé jiné sporty vyznačuje tím, že účast v těchto soutěžích je vyhrazena týmům, které dosáhly určitých sportovních výsledků (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 132), přičemž průběh těchto soutěží je založen na konfrontaci a postupném vyřazování těchto týmů. Je tedy založen hlavně na sportovních zásluhách, které lze odhalit pouze tehdy, pokud byly všechny zúčastněné týmy vytvořeny za jednotných regulatorních a technických podmínek, které zajišťují určitou rovnost příležitostí.
- 106 Skutečné podmínky, kterými se vyznačuje fungování „trhu“ tvořeného z hospodářského hlediska profesionálními fotbalovými soutěžemi, konečně vysvětlují, proč pravidla, která mohou být přijata takovými asociacemi, jako jsou UEFA a URBSFA, a konkrétně pravidla týkající se organizace a řádného průběhu soutěží, které spadají do jejich působnosti, mohou v určitých bodech a v určitém rozsahu nadále odkazovat na vnitrostátní požadavek nebo kritérium. Z funkčního hlediska se totiž tento sport vyznačuje souběžnou existencí klubových soutěží a soutěží mezi týmy zastupujícími národní fotbalové asociace, jejichž složení může být legitimně podmíněno dodržením „ustanovení o státní příslušnosti“ s ohledem na specifickou povahu těchto utkání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 127 a 128, jakož i citovaná judikatura).
- 107 Pokud jde o cíl, který mají pravidla dotčená v původním řízení objektivně dosáhnout s ohledem na hospodářskou soutěž, z informací od předkládajícího soudu k obsahu těchto pravidel vyplývá, že tato pravidla omezují nebo kontrolují jeden ze základních parametrů hospodářské soutěže, které se mohou profesionální fotbalové kluby účastnit, a to nábor talentovaných hráčů, bez ohledu na klub nebo místo, kde byli připravováni, kteří jsou schopni umožnit svému týmu vyhrát zápas proti týmu soupeře. Z tohoto hlediska belgická vláda správně dodala, že toto omezení může mít dopad na hospodářskou soutěž, které se kluby mohou účastnit nejen na „předcházejícím nebo nabídkovém trhu“, který z hospodářského hlediska představuje nábor hráčů, ale také na „navazujícím trhu“, který z téhož hlediska představují klubové fotbalové soutěže.

- 108 Předkládající soud však bude muset určit, zda pravidla dotčená v původním řízení svou povahou vykazují natolik dostatečný stupeň škodlivosti z hlediska hospodářské soutěže, že je lze považovat za pravidla, jejichž „účelem“ je omezit hospodářskou soutěž.
- 109 Za tímto účelem bude muset v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 92 tohoto rozsudku zohlednit obsah těchto pravidel a určit, zda omezují v dostatečné míře proto, aby bylo možné mít za to, že vykazují takový stupeň škodlivosti, který umožňuje kvalifikovat je jako protisoutěžní z hlediska „účelu“, přístup profesionálních fotbalových klubů ke „zdrojům“ zásadním pro jejich úspěch, kterými jsou z hospodářského hlediska již připravení hráči, tím, že jim ukládají povinnost přijímat minimální počet hráčů připravených ve vnitrostátním rámci, a to na úkor přeshraniční konkurence, které by se mohly normálně účastnit přijímáním hráčů připravených v jiných národních fotbalových asociacích. Z tohoto hlediska je zvláště důležitý podíl dotčených hráčů.
- 110 V souladu s judikaturou připomenutou v bodech 70 až 73, 93 a 94 tohoto rozsudku bude rovněž na předkládajícím soudu, aby zohlednil hospodářský a právní kontext, v němž byla přijata pravidla dotčená ve věci v původním řízení, jakož i specifické rysy fotbalu a posoudil, zda cílem přijetí těchto pravidel bylo, či nebylo omezit přístup klubů k těmto zdrojům, rozdělit nebo znovu rozdělit trhy podle vnitrostátních hranic nebo ztížit vzájemné prolínání vnitrostátních trhů zavedením určité formy „národní preference“.
- 111 Pokud předkládající soud po provedení přezkumu dospěje k závěru, že stupeň škodlivosti pravidel dotčených ve věci v původním řízení je dostatečný k odůvodnění toho, že jejich účelem je omezit hospodářskou soutěž, a že tedy spadají pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, nebude třeba, aby zkoumal jejich skutečné nebo potenciální důsledky.
- 112 V opačném případě bude uvedenému soudu příslušet, aby tyto důsledky přezkoumal.

d) K možnosti považovat určitá konkrétní jednání za jednání, na která se nevztahuje čl. 101 odst. 1 SFEU

- 113 Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že ne každá dohoda mezi podniky nebo ne každé rozhodnutí sdružení podniků, které omezují svobodu jednání podniků, jež jsou stranami této dohody nebo se musí podřídit tomuto rozhodnutí, spadají nezbytně pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU. Zkoumání hospodářského a právního kontextu, do něhož spadají některé z těchto dohod a rozhodnutí, totiž může vést zaprvé k závěru, že jsou odůvodněny sledováním jednoho nebo několika legitimních cílů obecného zájmu, které samy o sobě nejsou protisoutěžní, zadruhé že konkrétní prostředky použité k dosažení těchto cílů jsou skutečně nezbytné pro tento účel, a zatřetí že i když se jeví, že vlastním důsledkem těchto prostředků je přinejmenším potenciální omezení nebo narušení hospodářské soutěže, tento vlastní důsledek nepřesahuje rámec toho, co je nezbytné, zvláště tím, že by vylučoval veškerou hospodářskou soutěž. Tuto judikaturu lze použít zvláště v případě dohod nebo rozhodnutí ve formě pravidel přijatých takovou asociací, jako je profesní asociace nebo sportovní asociace, za účelem dosažení určitých cílů etické nebo deontologické povahy a v širším rozsahu za účelem úpravy výkonu profesní činnosti, pokud dotyčná asociace prokáže, že jsou splněny výše připomenuté podmínky (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. února 2002, Wouters a další, C-309/99, EU:C:2002:98, bod 97; ze dne 18. července 2006, Meca-Medina a Majcen v. Komise, C-519/04 P, EU:C:2006:492, body 42 až 48, jakož i ze dne 28. února 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, body 93, 96 a 97).

- 114 Konkrétně v oblasti sportu Soudní dvůr na základě důkazů, které měl k dispozici, dospěl k závěru, že antidopingová úprava přijatá Mezinárodním olympijským výborem (MOV) nespadá pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, přestože omezuje svobodu jednání sportovců a jejím vlastním důsledkem je omezení potenciální soutěže mezi nimi tím, že vymezuje hranici, při jejímž překročení představuje přítomnost nandrolonu doping, za účelem zachování poctivého, čestného a objektivního průběhu sportovních soutěží, zajištění rovnosti příležitostí mezi sportovci, ochrany jejich zdraví a dodržování etických hodnot, které jsou základem sportu, včetně zásluh (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. července 2006, Meca-Medina a Majcen v. Komise, C-519/04 P, EU:C:2006:492, body 43 až 55).
- 115 Naproti tomu judikaturu uvedenou v bodě 113 tohoto rozsudku nelze použít v případě jednání, která se zdaleka neomezují pouze na to, že jejich inherentním „důsledkem“ je přinejmenším potenciálně omezit hospodářskou soutěž tím, že omezují svobodu jednání určitých podniků, ale která z hlediska této hospodářské soutěže vykazují stupeň škodlivosti odůvodňující závěr, že jejich samotným „účelem“ je její vyloučení, omezení nebo narušení. Pouze v případě, že se po přezkumu jednání dotčeného v daném případě ukáže, že účelem tohoto jednání není vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže, je třeba následně určit, zda se na toto jednání může vztahovat tato judikatura (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 28. února 2013, Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas, C-1/12, EU:C:2013:127, bod 69; ze dne 4. září 2014, API a další, C-184/13 až C-187/13, C-194/13, C-195/13 a C-208/13, EU:C:2014:2147, bod 49, jakož i ze dne 23. listopadu 2017, ČEZ Elektro Bulgaria a FrontEx International, C-427/16 a C-428/16, EU:C:2017:890, body 51, 53, 56 a 57).
- 116 Pokud jde o jednání, jehož účelem je vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, může se na něj tedy vztahovat výjimka ze zákazu stanoveného v čl. 101 odst. 1 SFEU pouze na základě čl. 101 odst. 3 SFEU a za předpokladu, že jsou splněny všechny podmínky stanovené tímto ustanovením (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, bod 21).
- 117 V projednávané věci tedy teprve tehdy, pokud předkládající soud po přezkoumání pravidel dotčených v původním řízení dospěje k závěru, že jejich účelem není omezit hospodářskou soutěž, ale mají takový důsledek, bude muset tento soud ověřit, zda splňují podmínky uvedené v bodě 113 tohoto rozsudku, s tím, že v tomto rámci přihlédne k cílům, které uvádějí zejména sportovní asociace dotčené ve věci v původním řízení, spočívajícím v zajištění jednotných podmínek, za nichž jsou vytvářeny týmy účastníci se klubových fotbalových soutěží spadajících do působnosti těchto asociací, jakož i podpoře přípravy mladých profesionálních fotbalistů.

2. K výkladu čl. 101 odst. 3 SFEU

- 118 Ze samotného znění čl. 101 odst. 3 SFEU vyplývá, že na každou dohodu, každé rozhodnutí sdružení podniků nebo každé jednání ve vzájemné shodě, které je v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU, bez ohledu na to, zda z důvodu svého protisoutěžního účelu nebo důsledku, lze uplatnit výjimku, pokud splňuje všechny podmínky stanovené za tímto účelem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. července 1985, Remia a další v. Komise, 42/84, EU:C:1985:327, bod 38, jakož i ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 230), přičemž tyto podmínky jsou striktnější, než jsou podmínky uvedené v bodě 113 tohoto rozsudku.

- 119 V souladu s čl. 101 odst. 3 SFEU je využití této výjimky v daném případě podmíněno splněním čtyř kumulativních podmínek. Zaprvé musí být prokázáno s dostatečným stupněm pravděpodobnosti (rozsudek ze dne 6. října 2009, GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 95), že dotčená dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě přispívají k nárůstu efektivnosti zlepšením výroby nebo distribuce dotčených výrobků nebo služeb anebo podporou technického či hospodářského pokroku. Zadruhé musí být ve stejném rozsahu prokázáno, že přiměřený podíl na výhodách plynoucích z tohoto nárůstu efektivnosti je vyhrazen uživatelům. Zatřetí dotčená dohoda, rozhodnutí nebo jednání nesmí zúčastněným podnikům ukládat omezení, která nejsou nezbytná k dosažení takového nárůstu efektivnosti. Začtvrté dohoda, rozhodnutí nebo jednání nesmí zúčastněným podnikům umožnit vyloučit veškerou účinnou hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků nebo služeb.
- 120 Je věcí strany, která se takové výjimky dovolává, aby prokázala prostřednictvím přesvědčivých argumentů a důkazů, že všechny podmínky požadované pro udělení výjimky jsou splněny (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. července 1985, Remia a další v. Komise, 42/84, EU:C:1985:327, bod 45, jakož i ze dne 6. října 2009, GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 82). Pokud jsou tyto argumenty a důkazy takové povahy, že vyžadují, aby je druhá strana přesvědčivě vyvrátila, je přípustné při absenci takového vyvrácení dospět k závěru, že důkazní břemeno, které spočívá na straně dovolávající se čl. 101 odst. 3 SFEU, je uneseno (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 79, jakož i ze dne 6. října 2009, GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 83).
- 121 Pokud jde konkrétně o první podmínku připomenutou v bodě 119 tohoto rozsudku, nárůst efektivnosti, který musí dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě umožnit dosáhnout, odpovídá nikoli celé výhodě, kterou zúčastněné podniky získávají z této dohody, rozhodnutí nebo jednání v rámci své hospodářské činnosti, ale pouze výrazným objektivním výhodám, které tato dohoda, rozhodnutí nebo jednání, posuzováno specificky, umožňují dosáhnout v různých dotčených odvětvích nebo na různých dotčených trzích. Mimoto k tomu, aby tato první podmínka mohla být považována za splněnou, je třeba nejen prokázat reálnost a rozsah tohoto nárůstu efektivnosti, ale také prokázat, že může kompenzovat nevýhody vyplývající z dotčené dohody, rozhodnutí nebo jednání z hlediska hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. července 1966, Consten a Grundig v. Komise, 56/64 a 58/64, EU:C:1966:41, s. 502, a ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, body 232, 234 a 236, jakož i obdobně ze dne 27. března 2012, Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, bod 43).
- 122 Pokud jde o druhou podmínku připomenutou v bodě 119 tohoto rozsudku, tato podmínka předpokládá prokázání, že nárůst efektivnosti, který má umožnit dosáhnout dotčená dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, má příznivý dopad na všechny uživatele, ať už profesionály, zprostředkovatele nebo konečné spotřebitele, v různých dotčených odvětvích nebo na různých dotčených trzích (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 23. listopadu 2006, Asnef-Equifax a Administración del Estado, C-238/05, EU:C:2006:734, bod 70, jakož i ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, body 236 a 242).

- 123 Z toho vyplývá, že v situaci, kdy jednání porušující čl. 101 odst. 1 SFEU má protisoutěžní účel, tj. vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž, a kdy jím mimoto mohou být dotčeny různé kategorie uživatelů nebo spotřebitelů, je třeba určit, zda a případně do jaké míry má toto jednání navzdory své škodlivosti příznivý dopad na každou z těchto kategorií.
- 124 Pokud jde o třetí podmínku připomenutou v bodě 119 tohoto rozsudku, která se týká nezbytnosti nebo nutnosti dotčeného jednání, tato podmínka předpokládá posouzení a porovnání příslušného dopadu tohoto jednání a alternativních opatření, která jsou reálně představitelná, s cílem určit, zda očekávaného nárůstu efektivnosti v důsledku tohoto jednání lze dosáhnout opatřeními, která méně omezují hospodářskou soutěž. Naproti tomu nemůže vést k možnosti volby mezi takovým jednáním a takovými alternativními opatřeními v situaci, kdy se tato opatření nejeví jako méně omezující hospodářskou soutěž.
- 125 Pokud jde o čtvrtou podmínku připomenutou v bodě 119 tohoto rozsudku, ověření jejího splnění v daném případě vyžaduje posouzení faktorů kvantitativní a kvalitativní povahy charakterizujících fungování hospodářské soutěže v dotčených odvětvích nebo na dotčených trzích, aby bylo možné určit, zda dotčená dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě umožňuje zúčastněným podnikům vyloučit veškerou účinnou hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků nebo služeb. Konkrétně v případě rozhodnutí sdružení podniků nebo dohody, k níž podniky přistoupily hromadně, může velmi vysoký podíl těchto podniků na trhu představovat, kromě jiných relevantních okolností a v rámci analýzy všech těchto okolností, ukazatel toho, že toto rozhodnutí nebo tato dohoda poskytuje zúčastněným podnikům, s ohledem na svůj obsah a účel nebo důsledek, možnost vyloučit veškerou účinnou hospodářskou soutěž, což je důvod, který sám o sobě vylučuje použití výjimky stanovené v čl. 101 odst. 3 SFEU.
- 126 Obecně řečeno, přezkum jednotlivých podmínek uvedených v bodě 119 tohoto rozsudku může vyžadovat zohlednění vlastností a zvláštností odvětví nebo trhů dotčených danou dohodou, rozhodnutím sdružení podniků nebo jednáním ve vzájemné shodě, pokud jsou tyto vlastnosti a zvláštnosti rozhodující pro výsledek tohoto přezkumu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. října 2009, GlaxoSmithKline Services a další v. Komise a další, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P, EU:C:2009:610, bod 103, jakož i ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 236).
- 127 Mimoto je třeba připomenout, že nesplnění jedné ze čtyř podmínek uvedených v bodě 119 tohoto rozsudku postačuje k vyloučení využití výjimky stanovené v čl. 101 odst. 3 SFEU.
- 128 V projednávané věci přísluší předkládajícímu soudu, aby rozhodl, zda pravidla dotčená v původním řízení splňují všechny podmínky, které umožňují, aby se na ně vztahovala výjimka podle čl. 101 odst. 3 SFEU, poté, co účastníkům řízení umožní unést důkazní břemeno, které na nich spočívá, tak jak bylo připomenuto v bodě 120 tohoto rozsudku.
- 129 S ohledem na první z těchto podmínek, která se týká výrazných objektivních výhod, které musí jednání, jehož účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže, umožnit v dotčeném odvětví nebo na dotčeném trhu dosáhnout, je však třeba konstatovat, že pravidla dotčená ve věci v původním řízení mohou podněcovat profesionální fotbalové kluby k náboru a přípravě mladých hráčů, a tedy k posílení hospodářské soutěže prostřednictvím přípravy. Je nicméně pouze na předkládajícím soudu, aby se s ohledem na konkrétní argumenty a důkazy, které účastníci řízení předložili nebo předloží, ať už hospodářské,

statistické nebo jiné povahy, vyjádřil k reálnosti této pobídky, k rozsahu z toho vyplývajícího nárůstu efektivnosti v oblasti přípravy a k tomu, zda je tento nárůst efektivnosti takový, že může kompenzovat nevýhody, které z těchto pravidel vyplývají z hlediska hospodářské soutěže.

- 130 Pokud jde o druhou podmínku, podle níž musí mít dotčené jednání příznivý dopad na uživatele, ať už profesionály, zprostředkovatele nebo konečné spotřebitele, v různých dotčených odvětvích nebo na různých trzích, je třeba zdůraznit, že v tomto případě „uživatelé“ zahrnují především profesionální fotbalové kluby a samotné hráče. K nim se v širším slova smyslu přidávají koneční „spotřebitelé“, kterými jsou v hospodářském smyslu slova diváci nebo televizní diváci. Pokud jde o posledně jmenované, nelze *a priori* vyloučit, že zájem, který někteří z nich projevují o klubové soutěže, závisí mimo jiné na místě sídla zúčastněných klubů a na přítomnosti místně připravovaných hráčů v týmech, které tyto kluby sestaví. Předkládajícímu soudu tedy přísluší, aby s ohledem na konkrétní argumenty a důkazy, které účastníci řízení předložili nebo předloží, rozhodl zejména o otázce, zda na trhu, který ovlivňují především, totiž na trhu, kde jsou hráči těmito kluby přijímáni, mají pravidla dotčená ve věci v původním řízení skutečný příznivý dopad nejen na hráče, ale i na všechny kluby, jakož i na diváky a televizní diváky, nebo zda, jak bylo tvrzeno před Soudním dvorem, působí v praxi ve prospěch určitých kategorií klubů, ale současně i na úkor jiných.
- 131 Pokud jde o třetí podmínku týkající se striktně nezbytné povahy pravidel dotčených ve věci v původním řízení, bude na předkládajícím soudu, aby s ohledem na konkrétní argumenty a důkazy, které účastníci řízení předložili nebo předloží, ověřil, zda by taková alternativní opatření, jako jsou opatření uvedená před Soudním dvorem, tj. stanovení požadavků na přípravu hráčů pro účely udělování licencí profesionálním fotbalovým klubům, zavedení mechanismů financování nebo finančních pobídek zejména pro malé kluby nebo systém přímých náhrad nákladů vynaložených kluby na přípravu, mohla představovat v souladu s unijním právem (v tomto ohledu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, body 108 a 109, jakož i ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, body 41 až 45), opatření méně omezující hospodářskou soutěž.
- 132 Pokud jde o čtvrtou podmínku týkající se toho, zda pravidla dotčená ve věci v původním řízení, která sice omezují soutěž, jíž se mohou profesionální fotbalové kluby účastnit přijímáním již připravených hráčů, avšak tuto soutěž nevylučují, je rozhodující úroveň, na níž byl stanoven minimální podíl „domácích hráčů“, kteří mají být uvedeni na zápasové soupisce, ve vztahu k celkovému počtu hráčů, kteří na ní musí být uvedeni. Komise konkrétně uvedla, že ve srovnání s podobnými pravidly, která jsou jí známa, se jí tyto minimální podíly nejeví jako nepřiměřené, a to i s ohledem na skutečnost, že je možné, že profesionální fotbalové kluby ve skutečnosti musí nebo chtějí přijmout vyšší počet „domácích hráčů“, aby čelily takovým rizikům, jako je výskyt úrazů nebo nemocí. O této otázce však v konečném výsledku bude muset rozhodnout pouze předkládající soud.
- 133 Toto srovnání musí být provedeno tak, že se v maximální možné míře porovná situace, která je důsledkem dotčených omezení hospodářské soutěže, se situací, která by na dotčeném trhu nastala, kdyby v důsledku těchto omezení nebyla hospodářská soutěž na tomto trhu vyloučena, omezena nebo narušena.
- 134 Naproti tomu není rozhodující okolnost, že pravidla dotčená ve věci v původním řízení se vztahují na všechny klubové soutěže spadající do působnosti UEFA a URBSFA, jakož i na všechny profesionální fotbalové kluby a všechny hráče, kteří se jich účastní. Tento prvek je totiž vlastní

samotné existenci asociací, které mají v rámci dané územní působnosti regulační pravomoc, jíž podléhají všechny podniky, které jsou jejich členy, jakož i všechny osoby, které jsou u nich zaregistrovány.

135 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na otázky položené předkládajícím soudem v rozsahu, v němž se týkají článku 101 SFEU, odpovědět takto:

- článek 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata asociací zodpovědnou za organizování fotbalových soutěží na evropské úrovni a prováděna jak touto asociací, tak národními fotbalovými asociacemi, které jsou jejími členy, a která ukládají každému klubu, který se účastní těchto soutěží, aby na seznam svých hráčů a na zápasovou soupisku uvedl minimální počet hráčů, kteří jsou připravováni buď tímto klubem samotným, nebo v územní působnosti národní asociace, u níž je tento klub registrován, jakož i pravidlům, která byla přijata asociací zodpovědnou za organizování fotbalových soutěží na národní úrovni, a která ukládají každému klubu, který se účastní těchto soutěží, aby na seznam svých hráčů a na zápasovou soupisku uvedl minimální počet hráčů připravených v územní působnosti této asociace, pokud se prokáže, jednak že tato rozhodnutí sdružení podniků mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy a jednak že jejich účelem nebo důsledkem je omezení hospodářské soutěže mezi profesionálními fotbalovými kluby, ledaže je v druhém z těchto případů přesvědčivými argumenty a důkazy prokázáno, že jsou odůvodněna sledováním jednoho nebo několika legitimních cílů a zároveň jsou pro tento účel striktně nezbytná;
- článek 101 odst. 3 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že umožňuje, aby se na taková rozhodnutí sdružení podniků, pokud jsou shledána v rozporu s odstavcem 1 tohoto článku, vztahovala výjimka z použití posledně uvedeného odstavce pouze tehdy, pokud je přesvědčivými argumenty a důkazy prokázáno, že jsou splněny všechny podmínky, které jsou pro tento účel vyžadovány.

C. K předběžným otázkám v rozsahu, v němž se týkají článku 45 SFEU

1. K existenci nepřímé diskriminace nebo překážky volného pohybu pracovníků

136 Je třeba zaprvé uvést, že článek 45 SFEU, který má přímý účinek, brání přijetí jakéhokoli opatření, které bez ohledu na to, zda je založeno na státní příslušnosti nebo se použije bez ohledu na ni, může znevýhodňovat státní příslušníky Unie, chtějí-li vykonávat hospodářskou činnost na území jiného členského státu než na území jejich členského státu původu, tím, že jim brání opustit stát svého původu nebo je od toho odrazují (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 93 až 96, jakož i ze dne 16. března 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, body 33 a 34).

137 Jak v projednávané věci uvádí předkládající soud, ze samotného znění a jejich struktury vyplývá, že taková pravidla, jako jsou pravidla URBSFA, mohou *prima facie* znevýhodnit profesionální fotbalisty, kteří chtějí vykonávat hospodářskou činnost na území jiného členského státu, než je jejich členský stát původu, konkrétně Belgie, a kteří nesplňují podmínky vyžadované těmito pravidly. Ačkoli totiž tato pravidla nejsou přímo založena na kritériu státní příslušnosti nebo bydliště, jsou přesto založena na výslovně „národní“ vazbě, a to ve dvou ohledech, jak uvedla zejména Komise. Zaprvé definují „domácí hráče“ jako ty hráče, kteří byli připravováni v „belgickém“ klubu. Zadruhé ukládají profesionálním fotbalovým klubům, které se chtějí

účastnit klubových fotbalových soutěží v rámci URBSFA, zařadit na seznam hráčů a zapsat na zápasovou soupisku minimální počet hráčů, kteří splňují podmínky požadované pro tuto kvalifikaci.

- 138 Tato pravidla tak omezují možnost hráčů, kteří se nemohou odvolávat na takovou „národní“ vazbu, aby byli zařazeni na seznam hráčů těchto klubů a zapsáni na zápasovou soupisku, a tedy i možnost být těmito kluby nasazeni. Jak bylo uvedeno v bodě 60 tohoto rozsudku, okolnost, že se to týká účasti hráčů v týmech, a nikoli formálně možnosti zaměstnat tyto hráče, je irelevantní, neboť účast v zápasech a soutěžích představuje základní účel činnosti těchto hráčů.
- 139 V tomto rozsahu mohou pravidla dotčená ve věci v původním řízení, jak uvedl generální advokát v bodech 43 a 44 svého stanoviska, vést k nepřímé diskriminaci na úkor hráčů pocházejících z jiného členského státu, neboť mohou působit především v jejich neprospěch.
- 140 Z toho vyplývá, že tato pravidla *prima facie* porušují volný pohyb pracovníků, s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud.

2. K existenci případného odůvodnění

- 141 Opatření, která nepřijal stát, mohou být přípustná, i když narušují volný pohyb zakotvený ve Smlouvě o FEU, pokud se prokáže, zaprvé že jejich přijetí sleduje legitimní cíl obecného zájmu slučitelný s touto Smlouvou, a tudíž jiné než čistě hospodářské povahy, a zadruhé že jsou v souladu se zásadou proporcionality, což znamená, že jsou způsobilá k zajištění dosažení tohoto cíle a že nepřekračují meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 104; ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 38, jakož i ze dne 13. června 2019, *TopFit a Biffi*, C-22/18, EU:C:2019:497, bod 48). Pokud jde konkrétně o podmínku týkající se způsobilosti takových opatření, je třeba připomenout, že je lze považovat za vhodná k zajištění dosažení uvedeného cíle pouze tehdy, pokud skutečně odpovídají snaze na jeho dosažení soudržným a systematickým způsobem [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 8. září 2009, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional a Bwin International*, C-42/07, EU:C:2009:519, bod 61, jakož i ze dne 6. října 2020, *Komise v. Maďarsko (Vysokoškolské vzdělávání)*, C-66/18, EU:C:2020:792, bod 178].
- 142 Stejně jako v případě opatření, která přijal stát, přísluší autorovi těchto opatření, která nepřijal stát, prokázat, že jsou obě tyto kumulativně stanovené podmínky splněny [obdobně viz rozsudky ze dne 21. ledna 2016, *Komise v. Kypr*, C-515/14, EU:C:2016:30, bod 54, a ze dne 18. června 2020, *Komise v. Maďarsko (Transparentnost sdružení)*, C-78/18, EU:C:2020:476, bod 77].
- 143 V projednávané věci bude tedy na předkládajícím soudu, aby s ohledem na argumenty a důkazy předložené účastníky řízení rozhodl, zda pravidla URBSFA dotčená v původním řízení splňují tyto podmínky.
- 144 Je však třeba zaprvé připomenout, že vzhledem k sociální i výchovné funkci sportu, uznané článkem 165 SFEU a v širším rozsahu vzhledem ke značnému významu sportovní činnosti v Unii, mnohokrát zdůrazněnému Soudním dvorem, cíl spočívající v podpoře náboru a přípravy mladých profesionálních fotbalistů představuje legitimní cíl obecného zájmu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, bod 106, a ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 39).

- 145 Pokud jde zadruhé o způsobilost takových pravidel, jako jsou pravidla dotčená ve věci v původním řízení, dosáhnout dotčeného cíle, je třeba nejprve konstatovat, že tento cíl může v určitých případech a za určitých podmínek odůvodnit opatření, která aniž by byla koncipována tak, aby zaručovala předem určitým a kvantifikovatelným způsobem zvýšení nebo zintenzivnění náboru a přípravy mladých hráčů, jsou nicméně taková, že v tomto smyslu vytvářejí skutečné a významné pobídky (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, body 108 a 109, jakož i ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, body 41 až 45).
- 146 Dále je třeba uvést, že pokud taková pravidla, jako jsou pravidla URBSFA dotčená v původním řízení, ukládají profesionálním fotbalovým klubům, které se chtějí účastnit klubových fotbalových soutěží spadajících do působnosti této asociace, zařadit na seznam hráčů a na zápasovou soupisku minimální počet mladých hráčů připravovaných jakýmkoliv klubem spadajícím do působnosti této asociace, jejich způsobilost zaručit dosažení cíle spočívajícího v podpoře náboru a přípravy mladých hráčů na místní úrovni bude muset ověřit předkládající soud s ohledem na všechny relevantní skutečnosti.
- 147 V tomto ohledu bude muset předkládající soud zejména zohlednit skutečnost, že tato pravidla, která staví do stejné pozice všechny mladé hráče, kteří byli připravováni jakýmkoli klubem registrovaným v dotčené národní fotbalové asociaci, nemusí představovat skutečné a významné pobídky pro některé z těchto klubů, zvláště pro ty, které disponují značnými finančními prostředky, aby nabíraly mladé hráče za účelem jejich vlastní přípravy. Naproti tomu taková politika náboru a přípravy, jejíž nákladnou, časově náročnou a nejistou povahu již Soudní dvůr pro dotčený klub zdůraznil (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 42), je postavena na roveň náboru mladých hráčů, které již připravuje jakýkoli jiný klub rovněž registrovaný v této asociaci bez ohledu na umístění tohoto jiného klubu v rámci územní působnosti této asociace. K plnění sociální a výchovné funkce sportu přitom přispívají právě místní investice do přípravy mladých hráčů, zvláště pokud jsou prováděny malými kluby, případně ve spolupráci s jinými kluby v témže regionu, případně s přeshraničním rozměrem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 44).
- 148 Zatřetí je třeba přezkoumat, jak vyplývá z bodů 131 a 132 tohoto rozsudku, nezbytnost a přiměřenost pravidel dotčených ve věci v původním řízení, zvláště minimálního počtu „domácích hráčů“, kteří musí být na základě těchto pravidel uvedeni v seznamu hráčů klubů a zapsáni na zápasovou soupisku, ve vztahu k celkovému počtu hráčů, kteří v něm musí být uvedeni.
- 149 Všechny skutečnosti uvedené v předchozích bodech tohoto rozsudku, a případně další skutečnosti, které by předkládající soud mohl považovat za relevantní s ohledem na tento rozsudek, budou muset být předmětem důkladného a globálního posouzení ze strany tohoto soudu, a to s ohledem na argumenty a důkazy, které byly nebo budou předloženy účastníky původního řízení.
- 150 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na otázky položené předkládajícím soudem v rozsahu, v němž se týkají článku 45 SFEU, odpovědět tak, že tento článek musí být vykládán v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata asociací zodpovědnou za organizování fotbalových soutěží na národní úrovni a která ukládají každému klubu účastnícímu se těchto soutěží, aby na seznam svých hráčů a na zápasovou soupisku uvedl minimální počet hráčů připravovaných v územní působnosti této asociace, ledaže by se prokázalo, že tato pravidla jsou

vhodná k tomu, aby konsistentně a systematicky zajistila dosažení cíle, kterým je podpora náboru a přípravy mladých profesionálních fotbalistů na místní úrovni, a že nepřekračují rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.

V. K nákladům řízení

- 151 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru, než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata asociací zodpovědnou za organizování fotbalových soutěží na evropské úrovni a prováděna jak touto asociací, tak národními fotbalovými asociacemi, které jsou jejími členy, a která ukládají každému klubu, který se účastní těchto soutěží, aby na seznam svých hráčů a na zápasovou soupisku uvedl minimální počet hráčů, kteří jsou připravováni buď tímto klubem samotným, nebo v územní působnosti národní asociace, u níž je tento klub registrován, jakož i pravidlům, která byla přijata asociací zodpovědnou za organizování fotbalových soutěží na národní úrovni a která ukládají každému klubu, který se účastní těchto soutěží, aby na seznam svých hráčů a na zápasovou soupisku uvedl minimální počet hráčů připravených v územní působnosti této asociace, pokud se prokáže, jednak že tato rozhodnutí sdružení podniků mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy a jednak že jejich účelem nebo důsledkem je omezení hospodářské soutěže mezi profesionálními fotbalovými kluby, ledaže je v druhém z těchto případů přesvědčivými argumenty a důkazy prokázáno, že jsou odůvodněna sledováním jednoho nebo několika legitimních cílů a zároveň jsou pro tento účel striktně nezbytná.
- 2) Článek 101 odst. 3 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že umožňuje, aby se na taková rozhodnutí sdružení podniků, pokud jsou shledána v rozporu s odstavcem 1 tohoto článku, vztahovala výjimka z použití posledně uvedeného odstavce pouze tehdy, pokud je přesvědčivými argumenty a důkazy prokázáno, že jsou splněny všechny podmínky, které jsou pro tento účel vyžadovány.
- 3) Článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata asociací zodpovědnou za organizování fotbalových soutěží na národní úrovni a která ukládají každému klubu účastnícímu se těchto soutěží, aby na seznam svých hráčů a na zápasovou soupisku uvedl minimální počet hráčů připravovaných v územní působnosti této asociace, ledaže by se prokázalo, že tato pravidla jsou vhodná k tomu, aby konsistentně a systematicky zajistila dosažení cíle, kterým je podpora náboru a přípravy mladých profesionálních fotbalistů na místní úrovni, a že nepřekračují rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.

Podpisy